

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 11 mars 1921 kl. 1/2 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående införselmonopol jämte fastställande av högsta pris å socker ävensom en i anledning av propositionen väckt motion.

Närvarande: herrar Röing, friherre Fleming *), Antonsson, Rickard Sandler *), Wijk, Wohlin *), Gustaf Nilsson, Karl August Nilson, Anders Örne, Åhlmans Olof Olsson, Rosén, Eriksson i Grängesberg, Jonsson i Hökhult, Månsson i Hagaström, Jönsson i Boa, Olsson i Kullenbergstorp, Bärg, Olsson i Ramsta, Lithander och Johansson i Kullersta.

*) Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

I en den 25 februari 1921 dagtecknad, till bevillningsutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 102, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av protokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga nedan införda förslag till förordning angående införselmonopol jämte fastställande av högsta pris å socker ävensom medgiva Kungl. Maj:t befogenhet att, därest förhållandena skulle därtill föranleda, upphäva förordningen före den 31 oktober 1922.

Förslag

till

förordning angående införselmonopol jämte fastställande av högsta pris å socker.

§ 1.

Socker må icke till riket införas av annan än staten eller den eller dem, åt vilken eller vilka Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt, utom i de fall, varom i § 3 förmäles.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 7 saml. 10 häft. (Nr 11.)

Här stadgat införselförbud skall icke utgöra hinder för att upplägga socker å nederlag eller transitupplag för återutförsel eller förflyttning till annat tullupplag eller att omedelbart transitförsända sådan vara.

§ 2.

För rätt till införsel av socker på grund av överlåtelse, varom i § 1 sägs, skola gälla de villkor, Kungl. Maj:t i varje fall föreskriver.

§ 3.

Utan hinder av i § 1 stadgat införselförbud må

a) socker till riket införas av den, som enligt särskilt stadgande äger åtnjuta tullfrihet för från utlandet inkommande varor;

b) prov å socker, som till riket medföras av vederbörligen legitimerad handelsresande, införas i vanlig ordning;

c) resande, som ankommit från utrikes ort, för eget bruk mot erläggande av stadgad tull införa socker intill en myckenhet av fem kilogram eller den större myckenhet, som Kungl. Maj:t eller den Kungl. Maj:t därtill bemyndigar medgiver;

d) resande åtnjuta den rätt till tullfri införsel av socker, som är medgiven enligt § 5 i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor;

e) till skeppsproviant hänförligt socker behandlas på sätt, som är föreskrivet i § 4 k) av nyssnämnda förordning; dock må socker, som enligt sistberörda författningsrum förtullats såsom överskott av skeppsproviant, icke från fartyg ilandföras; samt

f) socker uppläggas på provianteringsfrilager på sätt i särskild författning är stadgat; dock må å provianteringsfrilager upplagt socker icke, utan tillstånd av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall, disponeras annorledes än till fartygs proviantering i föreskriven ordning.

§ 4.

Med till riket inkommet socker, som enligt denna förordning icke må införas, skall, därest sockret icke är att enligt tullstadgan anse som olovligen infört, förfaras på sätt Kungl. Maj:t i varje särskilt fall efter anmälan från generaltullstyrelsen förordnar, därvid sockret kan förklaras förbrutet till kronan.

§ 5.

Så länge införselmonopol å socker gäller, äger Kungl. Maj:t föreskriva, att vid frivillig försäljning av socker skäligen av Kungl. Maj:t fastställt pris ej må överstigas.

§ 6.

1. Bryter någon mot jämlikt § 2 föreskrivet villkor, straffes med böter från och med tio till och med tiotusen kronor.

2. Den, som mot stadgandet i § 3 e) från fartyg ilandför socker, som förtullats såsom överskott av skeppsproviant, böte från och med tio till och med ettusen kronor, och vare sockret tillika med emballage underkastat beslag och förbrutet till kronan.

3. Den, som i strid mot stadgandet i § 3 f) disponerar å provianteringsfrilager upplagt socker annorledes än till fartygs proviantering eller utrustning i föreskriven ordning, böte från och med tio till och med ettusen kronor.

7.

Den, som med vetskap därom, att för socker gäller enligt § 5 fastställt högsta pris, håller socker till salu för högre pris eller, i avsikt att för avyttring förvärva socker, för detsamma bjuder högre pris, straffes med böter från och med fem till och med tiotusen kronor.

Lika med saluhållande av socker till högre pris än det fastställda eller bjudande av sådant högre pris anses, om för överlåtelse av socker, på sätt i första stycket sägs, kräves eller bjudes i annat än penningar utgående vederlag till värde, uppenbarligen överstigande det fastställda priset.

§ 8.

Allmän åklagare har att tala å förseelse, varom i denna förordning sägs, ändå att angivelse därom ej skett.

§ 9.

Av böter, som ådömas enligt denna förordning, tillfalle en tredjedel, dock högst femhundra kronor, åklagaren samt återstoden kronan. Finnes särskild angivare, tage han hälften av åklagarens andel.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna förordning träder i kraft den _____, från och med vilken dag förordningen den 16 juli 1919 (nr 435) angående införselmonopol å socker skall upphöra att gälla.

Förordningen gäller tillsvidare till och med den 31 oktober 1922.

I anledning av nämnda proposition har i andra kammaren väckts en motion, nr 273, i vilken herr Eriksson i Grängesberg hemställt, »att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 102 måtte besluta, att, vid åsättande av högsta pris för socker, hänsyn skall tagas därtill, att i 'sådana av Kungl. Maj:t godkända kostnader för inköp av 1921 års betskörd och dennas förädling' icke får medräknas högre vinstutdelning på vederbörande sockerfabriks aktiebolags aktiekapital än 5 procent.»

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för propositionen samt för motionärens förslag, får utskottet hänvisa till ovannämnda vid propositionen fogade protokollsutdrag ävensom till den i motionen intagna motiveringen.

Utskottet.
Beslut om införselmonopol vid 1919 års riksdag.

I propositionen nr 405 vid 1919 års lagtima riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag angående införselmonopol å socker. Anledningen härtill var, att, när den med stöd av förfoganderättslagen då anordnade statliga regleringen av sockerkonsumtionen komme att upphöra och försäljning av importerat socker kunde fritt ske, det kunde befaras, att, därest det importerade sockret kunde säljas i Sverige till billigare pris än det inhemska måste betinga, stor förlust skulle åsamkas statsverket till följd av åtagen statsgaranti till sockerbolagen. Det framstod på grund härav som en av nödig försiktighet förestavad åtgärd, att staten ägde i sin hand ett medel att under dylika förhållanden reglera importen av och därmed ock de inhemska prisen å socker. Riksdagen lämnade det i propositionen begärda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att, därest förhållandena så påkallade, för tiden till och med den 31 oktober 1920 föreskriva, att införsel till riket icke finge äga rum av annan än staten eller den eller dem, åt vilken eller vilka Kungl. Maj:t överlät sådan rätt.

Den 16 juli 1919 utfärdades förordning om dylikt införselmonopol (nr 435) att gälla tillsvidare till och med den 31 oktober 1920. Samma dag utfärdades även kungörelse (nr 434) om upphävande av sockerregleringen från och med den 1 augusti 1919.

Bevillningsutskottets betänkande Nr 11.

Jämte det Kungl. Maj:t i propositionen nr 198 till 1920 års riksdag föreslog riksdagen, att staten måtte åtaga sig viss garanti gent emot sockerbolagen jämväl för inköp av 1920 års betskörd och dennas förädling, föreslog Kungl. Maj:t i proposition nr 188, att medgivande måtte lämnas Kungl. Maj:t att även under tiden 1 november 1920—31 oktober 1921 föreskriva införselmonopol å socker.

Beslut om införselmonopol vid 1920 års riksdag.

Sagda propositioner biföllos av riksdagen; och anmälde riksdagen i skrivelse den 10 april 1920, nr 124, sitt beslut i anledning av Kungl. Maj:ts senast nämnda proposition.

Därefter utfärdades den 22 oktober 1920 förordning (nr 690) om fortsatt tillämpning tillsvidare till och med den 31 oktober 1921 av förordningen den 16 juli 1919 angående införselmonopol å socker.

I sitt anförande till ovannämnda statsrådsprotokoll den 25 februari 1921 har föredragande departementschefen erinrat, att Kungl. Maj:t förut samma dag beslutat föreslå riksdagen, att staten måtte åtaga sig viss garanti gent emot sockerbolagen jämväl för inköp av 1921 års betskörd och dennas förädling, samt vidare anført, att en följd av nämnda garanti borde bliva, att införselmonopolet förlängdes under garantitiden och Kungl. Maj:t bereddes befogenhet att därunder föreskriva maximibegränsning av pris å socker; och har departementschefen vidare anført följande:

Propositionen.

»I sådant avseende har jag för riksdagens underställande låtit utarbeta förordning, innehållande utöver de stadganden, som innefattas i nu gällande importmonopolförordning, bestämmelser om fastställande av högsta pris å socker jämte ansvar för överträdelse därav. Kungl. Maj:t torde böra beredas möjlighet att, därest förhållandena skulle därtill föranleda, även före garantitidens utgång upphäva förordningen.

I det bemyndigande, som vid bifall till förslaget skulle lämnas Kungl. Maj:t att fastställa maximipris å socker, läser inrymmas befogenhet för Kungl. Maj:t att jämväl utfärda de närmare föreskrifter, som må vara erforderliga för tillämpningen av ett förordnande om maximipris.»

Bevillningsutskottet, som inhämtat, att jordbruksutskottet numera avgivit utlåtande i anledning av den proposition (nr 101), som departementschefen i sitt ovan omförmälda yttrande åsyftat, har ansett sig böra förorda bifall till det förslag, som innefattas i den till bevillningsutskottet hänvisade propositionen.

Utskottets yttrande.

I anledning av vad herr Eriksson i Grängesberg i ovannämnda motion anført och hemställt, vill utskottet uttala sin förväntan, att Kungl. Maj:t kommer att med synnerlig noggrannhet pröva vederbörande socker-

fabriksaktiebolags samtliga driftkostnader; och förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t därvid icke kommer att godkänna högre utdelning å bolagens aktiekapital än efter fem procent.

I anslutning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att, under förutsättning att riksdagen medger, att staten må gent emot vederbörande sockerfabriksaktiebolag åtaga sig viss garanti för inköp av 1921 års betskörd och dennas förädling, riksdagen måtte antaga ovan införda förslag till förordning angående införselmonopol jämte fastställande av högsta pris å socker ävensom medgiva Kungl. Maj:t befogenhet att, därest förhållandena skulle därtill föranleda, upphäva förordningen före den 31 oktober 1922;

2) att herr Bernhard Erikssons ovannämnda motion II: 273 måtte anses besvarad genom vad utskottet sålunda anført och hemställt.

Stockholm den 11 mars 1921.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Reservationer:

av herr *Månsson* i Hagaström, som yrkat avslag å nämnda Kungl. Maj:ts proposition nr 102;

av herrar *Röing*, friherre *Fleming*, *Antonsson*, *Wijk*, *Karl August Nilson*, *Jonsson* i Hökhult, *Jönsson* i Boa, *Olsson* i Kullenbergstorp och *Lithander*, vilka ansett,

dels att andra stycket i utskottets yttrande (sid. 5 och 6) bort hava följande lydelse:

»I anledning av vad herr Eriksson i Grängesberg i ovannämnda motion anført och hemställt vill utskottet, som utgår från att Kungl. Maj:t noggrant prövar vederbörande sockerfabriksaktiebolags samtliga utgifter, uttala, att utskottet icke har funnit lämpligt att riksdagen i detta sammanhang meddelar bestämmelser eller gör något uttalande i fråga om vederbörande sockerfabriksaktiebolags vinstutdelning; och har utskottet följaktligen icke kunnat tillstyrka bifall till motionen eller yttra sig i dess syfte»;

dels ock att andra punkten av utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

2) att herr Bernhard Erikssons ovannämnda motion, II: 273, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

av herr *Rosén*.
